

Warszawa, 16 maja 2023 r.

Szanowny Panie Premierze!

Zwracam się do Pana w związku z Pana niedawną wypowiedzią podczas konferencji prasowej, w której opowiedział się Pan za przywróceniem w Polsce kary śmierci. Również Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro wyraził niedawno podobny pogląd.

W imieniu Amnesty International apeluję do Pana o zaniechanie tej niebezpiecznej retoryki prowadzącej do naruszania podstawowych praw człowieka.

Amnesty International stanowczo sprzeciwia się karze śmierci we wszystkich przypadkach, bez wyjątków ze względu na rodzaj popełnionego przestępstwa, cechy przestępcy i metodę, jaką państwo zabija w majestacie prawa.

Polska, wiążąc się instrumentami prawnymi Organizacji Narodów Zjednoczonych i Rady Europy, jasno opowiedziała się za współczesnymi standardami ochrony praw człowieka. Kara śmierci stanowi tymczasem fundamentalne naruszenie prawa do życia oraz zakazu tortur i innych form niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania. Politycy nie mogą wybierać z całego katalogu praw i wolności tych, których państwo nie zrealizuje i ograniczać katalog osób, którym prawa i wolności te przynależą. System prawny należy oddzielić od najbardziej nawet usprawiedliwionych emocjonalnych przekonań.

Chociaż w debacie o karze śmierci padła już niezliczona ilość argumentów, przypomnę tylko kilka z nich – argumentów, o których społeczeństwu i osobom sprawującym władzę nie wolno zapominać.

Po pierwsze **kara śmierci jest objawem, a nie rozwiązaniem dla kultury przemocy**. Jej stosowanie jest niczym innym, jak aktem zemsty i godzi w istotę człowieczeństwa. Kara śmierci promuje najprostsze rozwiązanie złożonych problemów ludzkich, zamiast poszukiwać ich wytłumaczenia, które mogłoby przyczynić się do tworzenia strategii zwalczania tych problemów w przyszłości.

Po drugie **nigdy nie udowodniono, że kara śmierci może mieć odstrasżający wpływ na przestępców**. Uniemożliwia ona także resocjalizację i pojednanie. Środki i energia skierowane na wykonywanie kary śmierci mogłyby być wykorzystane do walki z przestępczością i do pomocy osobom przez nią dotkniętym.

Wreszcie, jak wielokrotnie udowadniały raporty Amnesty International, ludzka sprawiedliwość jest omylna, a **ryzyko wykonania wyroku śmierci na niewinnej osobie jest nieuniknione**. Istnienie kary śmierci nie tylko podnosi ryzyko nieodwracalnych pomyłek, ale także powoduje straty w społecznym i psychologicznym zakresie.

Przeciwstawiając się karze śmierci, Amnesty International w żaden sposób nie próbuje zminimalizować znaczenia przestępstw, bądź przebaczać skazanym za zbrodnie, jakich się dopuścili.

Amnesty International nie stara się bagatelizować cierpienia członków rodzin zamordowanych ofiar, którym głęboko współczuje. Jednak nieodłączne okrucieństwo i nieodwracalność kary śmierci jest niezgodna ze współczesnymi normami cywilizacyjnymi.

Szanowny Panie Premierze!

Zwracam się do Pana **w dniu, w którym Amnesty International wydaje swój coroczny raport na temat kary śmierci**. Dokumentujemy w nim globalne postępy w zakresie zniesienia tej jednej z najbardziej z okrutnych i niehumanitarnych kar. Tylko w zeszłym roku sześć kolejnych państw zdecydowało się na jej zniesienie. Należą do nich Kazachstan, Papua Nowa Gwinea, Sierra Leone i Republika Środkowoafrykańska. Gwinea Równikowa oraz Zambia zniosły natomiast karę śmierci w stosunku do łżejszych przestępstw. Do końca 2022 roku łącznie 112 krajów zniosło karę śmierci za wszystkie przestępstwa, a dziewięć krajów zniosło karę śmierci za łżejsze przestępstwa.

Międzynarodowe zobowiązania Polski nie pozwalają na powrót rozwiązań znamienych dla krajów dalekich od zasad demokracji i praworządności.

Raz jeszcze apeluję zatem do Pana Premiera oraz innych ministrów kierowanego przez Pana rządu, o powściągliwość i odpowiedzialność. Zabijanie, także to pozornie usprawiedliwione i popełnione w majestacie prawa, pozostaje barbarzyństwem. Nie zmieni tego żadna zbrodnia, żadne okoliczności i żadna kampania wyborcza.

Z wyrazami szacunku

Anna Błaszczak-Banasiak
Dyrektorka Amnesty International Polska